

Lähteitä ja kirjallisuutta:

Esihistoria

- Mielikäinen, Jussi, Huurre, Matti & Keränen, Jorma 1986. *Kainuun historia I. Esihistoria*. [Kajaani]: Kainuun maakuntaliitto.
- Wilmi, Jorma 2003. *Kuhmon historia*, s. 13–40. Kuhmo: Kuhmon kaupunki.

Uitot

- Kivinen, Jussi 2016. *Sisävesien mikrotonnisto. Pienet höyrylaivat Suomen ja erityisesti Kainuun sisävesiliikenteessä 1870-luvulta 1960-luvulle*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-6857-1>
- Kivinen, Jussi 2010. *Höyryä Kainuun vesillä. 140 vuotta Kainuun höyrylaivahistoriaa*. [Helsinki]: Suomen höyrypursiseura.
- Salo, Matti. 1989. *Savottalaisten ja uittomiesten Kuhmo*. Kuhmo: Kuhmon kaupunki.
- Wilmi, Jorma 2003. *Kuhmon historia*, s. 339–342, 349–354. Kuhmo: Kuhmon kaupunki.

Sahateollisuus

- Wilmi, Jorma 2003. *Kuhmon historia*, s. 360–364. Kuhmo: Kuhmon kaupunki.

Talvisota, esim.

- Kauppila, Raili, Pursiainen, Helena, Rytkölä, Heikki & Suihko, Anneli 1990 (toim.), *105 päivää. Uhri ja valkoinen kuolema Kainuussa vv. 1939–1940*. Kainuun Museon julkaisuja. [Kajaani]: [Kainuun museo].
- Mononen, Väinö 2006. *Kuoleman kujanjuoksu. Talvisota Kuhmon rintamalla 1939–1940*. Helsinki: Alfamer.
- Saarimaa, Anja (toim.) 2003. *Muistelmia katermalaisten evakkomatkoista talvisodan aikana*. Kuhmo: Anja Saarimaa.
- Siilasvuo, Hjalmar 1944. *Kuhmo talvisodassa*. Helsinki: Otava.
- Talvisotamuseon verkkosivut: [Talvisotamuseo - Kuhmo](#) (sivuilla myös kirjallisuusluettelo)
- Wilmi, Jorma 2003. *Kuhmon historia*, s. 475–491. Kuhmo: Kuhmon kaupunki.

Karelianismi

- Enroth, Paavo 2018. *Matka kultakauteen*. [Helsinki]: Maahenki.
- Jumikeko/Karelianismi [Karelianismi - Juminkeko - Kiertää päivän, kiertää kuun, vaan ei kierrä Juminkekoa](#).
- Lonkila, Helena 2016. *Syvällä sydänmaassa. Yrjö Blomstedtin ja Victor Sucksdorffin Kainuu* [Doctoral dissertation]. University of Jyväskylä. Jyväskylä studies in humanities, 281. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-6545-7>
- Lonkila, Helena 2010. Renne Haverinen - kareliaanien oppaasta myyttiseksi hahmoksi ja ystäväksi. Teoksessa M. VélezCea, & A. Waenerberg (toim.), *Kalevala granaína - Myytti, kuva, mielikuva*, 57–67. [Ranua]: Mäntykustannus Oy.

- Nieminen, Markku 2023. *Minun Kalevalani. Mitä? Miksi? Mistä? Milloin? Kenen? Keskusteluja eepoksesta*, s. 70–83. Kuhmo: Juminkeko
- Nieminen, Markku 2006. Kuhmo, Kalevala ja karelianismi. Teoksessa Kari Tervo, *Kuhmo – Rajalla. Kuhmon kulttuuriympäristöohjelma*. Kainuun ympäristökeskuksen raportteja I/2006, osa 1, 12–13. Kajaani: Kainuun ympäristökeskus. <http://urn.fi/URN:ISBN:952-11-2402-4>
- Sparre, Louis 1999 [1930]. *Kalevalan kansaa katsomassa. Muistiinpanoja Kauko-Karjalan retkeltä v. 1892*. Suomentanut Joel Lehtonen. Kolmas painos. [Kajaani]: Kainuun Museo- ja kotiseutuyhdistys.
- Wahlroos, Tuija 2024. *Sydänmailla. Akselin ja Maryn kesä Kuhmossa 1890*. Espoo ja Kuhmo: Gallen-Kallelan museo ja Juminkeko.
- Wahlroos, Tuija 2020. Akseli Gallen-Kallela Kuhmossa 1890. Esitelmä Juminkeossa, videotallenne. [Akseli Gallen-Kallela Kuhmossa 1890 - Juminkeko - Kiertää päivän, kiertää kuun, vaan ei kierrä Juminkekoa.](#)
- Wilmi, Jorma 2003. *Kuhmon historia*, s. 277–279. Kuhmo: Kuhmon kaupunki.

Nälänhädät

- Häkkinen, Antti, Ikonen, Vappu, Pitkänen, Kari & Soikkanen, Hannu 1991. *Kun halla nälän tuskan toi. Miten suomalaiset kokivat 1860-luvun nälkävuodet*. Helsinki: Werner Söderström Osakeyhtiö.
- Kajander, Kalle 2007 [1903]. *Nälkämailta. Kuvia ja havaintoja KoillisSuomesta nälkävuodelta 1902*. Helsinki: Eero Erkko. [Nälkämailta: kuvia ja havaintoja Koillis-Suomesta nälkävuodelta 1902 · DIGI - Yleisten kirjastojen digitoimaa aineistoa \(kirjastot.fi\)](#)
- Lounaja, Heikki 1984. *Tervakansan laulu. Romaani suuren nälän vuosilta*. [Helsinki]: Alea-kirja.
- Newby, Andrew G. 2017. Finland's "Great Hunger Years" Memorials: A Sesquicentennial Report. *COLLeGIUM: Studies across disciplines in the humanities and social sciences* 22, 173–214. Helsinki: Helsinki Collegium for Advanced Studies. [Finland's "Great Hunger Years" Memorials: A Sesquicentennial Report — University of Helsinki](#)
- Nieminen, Markku & Dobrinin, Vitali 1999. *Elias Lönnötin matkat Kainuussa*, s. 97–107. [Oulu]: Pohjoinen.
- Pfaler, K. A. 1909. *Muistelmia Kuhmoniemen seurakunnasta*. Kansanvalistusseuran Kotiseutukuvauksia 3–4, s. 28–29, 42–48. Helsinki: Kansanvalistusseura.
- Turpeinen, Oiva 1991. *Näläntorjunta ja hyvinvointivaltion perusteet. Hallinto ja kansalainen Suomessa 1808–1905*. Hallintohistoriallisia tutkimuksia 4. Helsinki: VAPK-kustannus ja Hallintohistoriakomitea.
- Wilmi, Jorma 2003. *Kuhmon historia*, s. 65–66, 132–134, 190–193, 250–251. Kuhmo: Kuhmon kaupunki.

Vuoden 1918 sota

- Romppainen, Hannu 2017. *Kainuu 1918*. Oulu: Opuspaja.
- Wilmi, Jorma 2003. *Kuhmon historia*, s. 286–290. Kuhmo: Kuhmon kaupunki.

Itä-Karjalan pakolaiset

- Nevalainen, Pekka 1999. *Viskoi kuin Luoja kerjäläistä. Venäjän pakolaiset Suomessa 1917–1939*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- Nygård, Toivo 1980. *Itä-Karjalan pakolaiset 1917–1922*. Studia Historica Jyväskyläänsia 19. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Wilmi, Jorma 2003. *Kuhmon historia*, s. 313–316. Kuhmo: Kuhmon kaupunki.

Vienalaiskulttuuri

- Rytkölä, Heikki 2006. *Vienan tiellä. Historiallista taustaa Suomussalmen Vuokin reitille Venäjän Karjalaan*. Kainuun ympäristökeskuksen raportteja 5/2006. Kajaani: Kainuun ympäristökeskus. [Vienan tiellä : Historiallista taustaa Suomussalmen Vuokin reitille Venäjän Karjalaan - Valto \(valtioneuvosto.fi\)](http://www.valtio.fi)
- Rytkölä, Heikki 2005. *Karjala Kainuussa. Rajakyläien vaiheita 1700-luvun lopulta 1920-luvulle*. [Kajaani ja Oulu]: Lönnrot-instituutti, Oulun Historiaseura ja Oulun yliopisto.
- Rytkölä, Heikki 1995. *Kainuun raja. 400 vuotta itärajan muutoksia*. Kainuun museon julkaisuja. Kajaani: Kajaanin kaupunki.
- Rytkölä, Heikki & Suihko, Anneli 1988. *Vainajan metsä. Kainuun vienankarjalaiset kalmistot*. Näyttelyesite. Kajaani: Kainuun museo.
- Rytkölä, Heikki 1998. *Ristit tienvarsilla. Kainuun ortodoksien vaiheita*. Oulun Historiaseuran julkaisuja 14. Oulu: Pohjoinen.
- Wilmi, Jorma 2003. *Kuhmon historia*, s. 83–85, 157–158, 368 (laukkukauppa ja karjalaislähtöiset kauppiat). Kuhmo: Kuhmon kaupunki.